

 Het raakt ons allemaal

- 45% van de mensen in Nederland is slachtoffer geweest van huiselijk geweld en/of kindermishandeling:
 - Ook getuige van huiselijk geweld
 - Wisselend slachtoffer/plegergedrag

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 2

 Definitie Huiselijk Geweld

- Huiselijk geweld is *geweld* dat door iemand uit de *huiselijke kring* van het slachtoffer wordt gepleegd.
- Met *huiselijke kring* worden (ex-)partners, gezins- en familieleden en huisvrienden bedoeld.
- Geweld* is een verbale, fysieke en/of seksuele handeling gericht tegen mens of dier en tegen de wil van het slachtoffer, waardoor lichamelijk en/of psychisch letsel kan ontstaan dan wel de integriteit van een persoon kan worden geschonden.

(Bron: Ministerie van Justitie)

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 3

 Huiselijk Geweld categorieën

- (Ex)partnergeweld
- Kindermishandeling
- Oudermishandeling
- Ouderenmishandeling**
- Schadelijke traditionele praktijken
- Jeugdprostitutie / mensenhandel (niet per definitie HG)*

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 4

 Wat is ouderenmishandeling?

..... al het handelen ...

... of ... het nalaten van handelen ten opzichte van een oudere persoon...

... door degenen die in een terugkerende persoonlijke en/of professionele relatie met die oudere staan ...

... waardoor de oudere lichamelijke, psychische en/of materiële schade lijdt ...

... waarbij er sprake is van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 5

 Vormen van Geweld

- Fysiek geweld
- Seksueel geweld
- Psychisch geweld
- Financiële uitbuiting
- verwaarlozing

Vaak gaan deze vormen samen

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 6

 Onderscheid

- Moedwillige mishandeling: opzettelijk
- Ontspoorde (mantel)zorg: onkunde, onwetendheid, onmacht, overbelasting

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 7

 Voorstellen

- Welke plek heb je in je gezin van herkomst?
 - De jongste of de oudste
 - De enige
 - De middelste
 - De ?? in rij

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 8

 Systeemgericht Denken/Werken bij ouderen

- Richt zich op interactiepatronen in het gezinssysteem.
- Er is altijd wisselwerking tussen de leden van het gezinssysteem verbaal/non verbaal. Elk gedrag is communicatie.
- Conflicten en problemen bestaan tussen personen. De oorzaak ligt dan ook nooit bij één persoon.
- Systeemgericht denken is denken in het hier en nu.
- Alle stemmen moeten gehoord worden.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 9

 Kader

- Systeemgericht werken en structuur
- Systeemgericht werken communicatie
- Systeemgericht werken intergenerationeel
- Systeem gericht vanuit onveilige hechting/breinen en zelf compassie

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 10

 Gezinsstructuur

- Alle leden van een gezinssysteem vervullen (praktisch en affectief) een aantal functies.
- Hierbij ontwikkelen zij gewoonten of patronen.
- Deze kunnen constructief of destructief zijn
- Problemen ontstaan als de structuur niet meer past bij de ontwikkeling van het systeem

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 11

 Grenzen binnen het Gezinsstelsel

- Hiërarchie: het ouderlijk subsysteem dient in hiërarchie hoger te staan dan dat van de kinderen. De grens dient wel doordringbaar te zijn.
- Coalities, bondgenootschappen.
- Functie zondebok opoffering om het evenwicht te handhaven
- Kluwen: grenzen zijn vaag. Veel saamhorigheid, weinig autonomie.
- Los zand: Grenzen zijn star. Veel autonomie, weinig saamhorigheid.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 12

 Communicatie in het Gezinsstelsel

- Leden van het gezin wisselen voortdurend boodschappen uit. Dit proces van informatie-uitwisseling geeft ons veel informatie over het welbevinden van de relatie.
- Deze boodschappen hebben een betrekkningsniveau en een inhoudsniveau.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 13

 MOETD
Alta haer moede, heb je moede moedig!

Roulerende Rekening

- Iedere generatie geeft, wat van de vorige werd ontvangen. Dit proces omvat drie generaties.
- Ben je een volger of een doorbreker!

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 14

 MOETD
Alta haer moede, heb je moede moedig!

Intergenerationele Kijkwijze (Nagy)

- Loyaliteit. Een kind is altijd loyaal aan het oorspronkelijke gezin. Ook nadat de banden zijn verbroken.
- De primaire loyaliteitsband zorgt ervoor dat ouders beschikbaar kunnen zijn en in staat om te geven en te ontvangen. Het kind kan ook ontvangen en geven.
- Hoe dat proces vorm krijgt heeft veel invloed op de houding ten opzichte van de buitenwereld.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 15

 MOETD
Alta haer moede, heb je moede moedig!

Loyaliteit

- Verticale loyaliteitsbanden, de onomkeerbare relatie tussen ouder en kind.
- Horizontale loyaliteiten, betrokkenen op voet van gelijkheid, wederzijdse verplichtingen en rechten.
- Tijdens de levensloop snijden de verticale en horizontale loyaliteitslijnen elkaar.
- Zijnsloyaliteit.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 16

 MOETD
Alta haer moede, heb je moede moedig!

Intergenerationeel en patronen

- Wat weet je over de geschiedenis van het systeem?
- Welke aspecten neemt het huidige systeem over de vorige generatie?
- Is er spraken van volgen of doorbreken?
- Wat zijn de patronen in dit Systeem?
- Werk er *aan mee* of werk je er *mee*
- Wat zou een adequate interventie zijn op basis van deze informatie?

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 17

 Systemische wetten

- Binding: de mate van binding, betrokkenheid en saamhorigheid
 - heeft iedereen een gewaardeerde plek?
- Balans: geven - nemen (rechtvaardigheid)
 - Is er een balans tussen geven en nemen?
- Orde: structuur/hiërarchie binnen het systeem
 - Hoe is de hiërarchie geregeld?

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / oudermishandeling 18

 Patronen

- Kenmerken zich door een herhaalde toepassing.
- Kennen een vaste vorm
- Verlopen via dezelfde spelregels
- Helpend
- Niet helpend
- Ze zijn ooit als oplossing bedoeld

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / oudermishandeling 19

 Gesprek Systemgericht Werken

- Ieder lid van het systeem is betrokken bij het geweld
- Om geweld te kunnen stoppen, alle gezinsleden betrekken bij de hulpverlening
- Betrekken hoeft niet letterlijk maar kan ook alleen in de gesprekken met pleger/dader

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / oudermishandeling 20

 Systemische interventies

- Spiraal van geweld
- Spiraal van verwachtingen
- Genogram
- Opstelling
- Systemische wetten

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering huiselijk geweld / kindermishandeling / oudermishandeling 21

MOETD
 Als het moeit, heb je succes nodig!

Gesprek

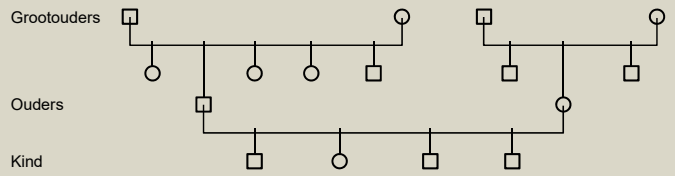
- Hoe verhoud systeem gericht werken zich met mijn dagelijkse praktijk.?
- Wat heb ik nodig om systeemgericht werken/denken in mijn dagelijkse praktijk toe te passen.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 22

MOETD
 Als het moeit, heb je succes nodig!

Genogram - Voorbeeld

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 23

MOETD
 Als het moeit, heb je succes nodig!

Opstelling (doel)

- Zichtbaar maken van je casus.
- Van een afstand naar kijken.
- Anderen mee laten kijken.

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 24

MOETD
 Als het moeit, heb je succes nodig!

Gezin opstelling

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 25

MOETD
 Als het moet, heb je een reden!

Systemische wetten

- Binding:** de mate van binding, betrokkenheid en saamhorigheid
 - heeft iedereen een gewaardeerde plek?
- Balans:** geven - nemen (rechtvaardigheid)
 - Is er een balans tussen geven en nemen?
- Orde:** structuur/hiërarchie binnen het systeem
 - Hoe is de hiërarchie geregeld?

2
6

MOETD
 Als het moet, heb je een reden!

Oefening

- 6 tafels;
 - 2 x systemische wetten
 - 2 x genogram
 - 2 x tafelopstelling en horen van alle stemmen
- 20 minuten per tafel;
 - Korte introductie van de casus;
- Plenaire terugkoppeling.

27

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling

MOETD
 Als het moet, heb je een reden!

Genogram - Voorbeeld

28

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling

MOETD
 Als het moet, heb je een reden!

Aandachtspunten voor Genogram

- Neem een casus of je eigen gezin.
- Loop de vragen door (zie het blad op tafel).
- Realiseer je dat het dichtbij komt.
- Vraag veel, maar houd contact!
- Doe het altijd, geef veel informatie.
- Als je het niet doet weet dan waarom niet.

29

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling

MOETD
Alles wat mensen met elkaar verbinden

Gezin opstelling

&
Alle stemmen horen

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 30

MOETD
Alles wat mensen met elkaar verbinden

Casuïstiek tafelopstelling en alle stemmen horen

- Een casus uit jou praktijk. (HG)
 - Kies een casus die jou puzzelt, waar je al een tijd mee werkt, of een die terugkeert.
 - Kan je in de opstelling iets veranderen wat helpend zou kunnen zijn?
- Plaats de poppetjes (de betrokkene uit jouw casus)
 - Vergeet jezelf niet op te stellen!
 - Is jouw stem gehoord?
- Geef ieder een stem!
 - Circulaire vragen
 - Begrenzing van de vragen

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 31

MOETD
Alles wat mensen met elkaar verbinden

3 systemische wetten

- Geef een korte introductie van je casus
- Kies een van de 3 systeemwetten
 - Welke is het meest op jouw casus van toepassing?
 - Wat betekent dit voor je casus?
 - Zijn alle stemmen gehoord?
 - Werk je er mee of werk je er aan mee?
- Welke interventie zou helpend kunnen zijn of aanvullend nodig?
 - Spiraal van geweld
 - Spiraal van verwachtingen
 - Genogram
 - Opstelling

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
 Wissel onderling huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 32

MOETD
Alles wat mensen met elkaar verbinden

Plenaire terugkoppeling

- Wat heeft het opgeleverd?
- Welke aanvullende vragen heb je?

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 33

 Als het moeit, heb je succes nodig!

De professional en het systeem

- Systeem vraagt zich af :
 - Wie ben je?
 - Zij verwachten de rol die bij je positie past.
 - Hoe veilig en betrouwbaar ben je ?
 - Voor wie kies jij partij?
 - Wat vind je van ons (Schaamte...)

Kies je voor directief of laissez faire
Wie heeft de macht?

 Als het moeit, heb je succes nodig!

Dank jullie wel

- "Daar zit systeem in"
 - Auteur is Steven Pont.
- Meer info op de site van Moetd, www.moetd.nl

www.moetd.nl deskundigheidsbevordering
huiselijk geweld / kindermishandeling / ouderenmishandeling 35